

Рис. 1 Методи державного регулювання високотехнологічних галузей економіки

При здійсненні державою економічної політики, яка буде направлена на підтримку розвитку інноваційних та високотехнологічних проєктів, створенні сприятливих умов для новаторської діяльності, можна розраховувати на відновлення потужностей досліджуваного сектора виробництва.

Тобто, для стимулювання інноваційного розвитку в Україні можливе застосування наведених вище методів державного регулювання, яке буде сприяти активізації високотехнологічних підприємств. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що в рамках розвитку національної економіки нашої державі слід реструктуризувати діюче законодавство з метою застосування механізмів фінансового то податкового впливу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зянько В. В., Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і формирозвитку. Монографія. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008.– 397 с.
2. Микитюк П.П., Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль:Економічна думка, 2006. – 295 с.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40 – IV від 04.07.2002 р. [електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Олександр Бутнік-Сіверський. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу <http://www.ndiiv.org.ua/index.php/2009-05-25-13-09-10/31-c>.

Беляєва Н.С., магістрант

Науковий керівник Данілов О.Д., к.е.н, професор

Київський економічний інститут менеджменту, м. Київ

ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ АКРЕДИТИВАМИ В УКРАЇНІ

У період лібералізації економіки і виходу України на закордонні ринки міжнародна торгівля набуває усе більшого значення. При цьому компанії, що уперше виходять на міжнародний ринок, повинні враховувати можливість виникнення різноманітних ризиків у зв'язку з проведенням експортно-імпортних операцій.

Акредитив є одним із найважливіших інструментів гарантії платежу і хеджування в операціях міжнародної торгівлі. У ділових зв'язках з державами, які контролюють зовнішню торгівлю, застосування акредитиву в більшості є

попередньою умовою для здійснення експортних та імпорتنих операцій. Звідси випливає, що сучасна світова торгівля немислима без акредитива як інструмента кредитування і засобу забезпечення і здійснення платежів.

Застосування акредитивної форми розрахунків в системі безготівкових розрахунків України зустрічається дуже рідко, в той час як це б дало можливість банкам отримувати додаткові доходи від цих операцій.

З огляду на це, в умовах розвитку банківської системи України та виходом її на міжнародний рівень, актуальною є проблема недостатнього рівня використання акредитивної форми розрахунків при здійсненні міжнародних розрахунків.

Питання проведення міжнародних розрахунків за акредитивами розкривається у працях таких відомих вчених-економістів, як Ф.Ф.Бутинець, О.В. Бражко, Л.М. Кіндрацька, А. Костюк [3], О.М. Левченко [4], В.М. Пархоменко, Г. Чернишова [5] та інші. Але незважаючи на велику кількість наукових розробок вітчизняних та зарубіжних науковців, тема використання акредитивів в Україні є недостатньо розкритою. Головними причинами цього є недорозвиненість банківської системи України, обмежена кількість досвідчених фахівців у сфері ЗЕД, недосконала та нестабільна законодавча база щодо експортно-імпорتنих операцій та розрахунків за ними.

З досягненням Україною незалежності все більше вітчизняних підприємств виходять на зовнішній ринок. Знайти за кордоном партнера досить складно, але якщо певні контакти встановлені, виникає проблема розрахунків. Звичайно іноземний партнер маловідомий, його фінансовий стан, надійність і технічні можливості важко оцінити; це справедливо як для нерезидентів, так і з погляду останніх – щодо резидентів України. Крім того, інтереси експортера та імпортера при виборі форми розрахунків рідко коли збігаються, так як експортер прагне в найкоротший проміжок часу отримати платіж від імпортера, а імпортер, в свою чергу, зацікавлений у відстроченні платежу до моменту отримання товару.

Тому необхідно вибрати таку форму розрахунку, яка незалежно від економічної і політичної стабільності країни-контрагента давала б можливість захистити інтереси як експортера, так і імпортера. Останнім часом інтерес підприємців викликала така форма розрахунків, як акредитив, яка є більш надійною і безпечною як для імпортерів, так і для експортерів. Хоча є найскладнішою та найдорожчою, оскільки банки беруть високу комісію, яка складає близько 3,0% суми платежу.

Експортер має можливість, використовуючи акредитивну форму розрахунків, звести до мінімуму ризики, породжені його слабкою ознайомленістю з вимогами, стандартами нового освоюваного ринку збуту, політичною і економічною стабільністю в країні імпортера; незнанням місцевих законів за розрахунками в іноземній валюті, специфіки перевезення, страхування товару, оформлення документації на його вивіз і відправку.

Імпортер, у свою чергу, скориставшись акредитивною формою розрахунків, може звести до мінімуму ризики, пов'язані із закупівлею товарів в незнайомих країнах; незнанням особливостей валютного законодавства країни-експортера (зокрема, можливості ввезення товару); невпевненістю в добросовісності експортера.) Використання акредитиву дає гарантії, що з одного боку, товар або послуги будуть повністю і своєчасно сплачені, а з іншою – що списання засобів з розрахунку відбудеться тільки після виконання умов, визначених контрактом.

Тому розрахунки з використанням трансферабельного акредитиву достатньо привабливі для підприємців, але в українському законодавстві існує колізія: згідно

Інструкції «Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України», затвердженій ухвалою Правління Національного банку України від 2.08.1996г., кожен акредитив призначається для розрахунків тільки з одним бенефіціаром і не може бути переадресований, тобто використання трансфербельного акредитиву фактично заборонене. Необхідно відмітити, що ця норма торкається тільки розрахунків в національному господарстві, розрахунки ж по зовнішньоекономічних операціях регламентуються уніфікованими правилами. Але саме заборона використання трансфербельного акредитиву в господарському обороті України є одним з чинників, який знижує інтерес до цієї форми розрахунків у міжнародних розрахунках з боку вітчизняних підприємств.

Якщо резидент відкриває акредитив на користь нерезидента, останній може використовувати його без яких-небудь обмежень з боку українського законодавства, навіть якщо другим бенефіціаром виступає резидент України. Якщо ж на користь українського експортера відкритий трансфербельний акредитив, він може бути переведений нерезиденту; але якщо іншим бенефіціаром виступатиме резидент – власник (виробник) товару, а така ситуація має місце найчастіше, у експортера виникнуть труднощі із сторони іншого законодавчого акту – а саме Декрету КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» [1], відповідно до якого валюта України є єдиним законним засобом платежу на території України. У теж час згідно UPC валюта акредитиву при перекладі не може бути зміненою. Внаслідок цього переклад акредитиву, відкритого в будь-якій іноземній валюті експортером на користь іншого резидента України, порушує вищезгаданий декрет і фактично неможливий.

Інша справа, коли валютою платежу по зовнішньоекономічному контракту виступає гривна. В цьому випадку експортер може перевести акредитив на користь власника товару (виробника) – резидента. Крім того, при здійсненні розрахунків за імпортними операціями у формі документарного акредитива товари (роботи, послуги), що є предметом зовнішньоекономічного договору, який передбачає таку форму розрахунків, повинні надійти в Україну протягом 90 календарних днів з моменту здійснення платежу уповноваженим банком на користь нерезидента.

Порушення резидентами термінів призводить до стягнення пені за кожний день прострочення в розмірі 0,3% від суми неотриманої виручки (митної вартості недопоставлених товарів, вартості недоотриманих робіт (послуг)), вираженої в іноземній валюті, перерахованій у грошову одиницю України за курсом Національного банку України на день виникнення заборгованості.

В Україні акредитиви застосовуються вкрай рідко (0,1% загального платіжного обороту), хоча 80% світової торгівлі здійснюється за допомогою акредитивів. Цей вид розрахунків заслужив повагу і популярність за компромісний підхід до проблеми недовіри. Використовуючи різноманітні форми акредитивів експортери та імпортери можуть звести до мінімуму труднощі та проблеми (здебільшого ризики), які виникають у міжнародній торгівлі.

Небажання економічних суб'єктів України застосовувати такі прогресивні форми розрахунків як акредитиви пояснюється: неможливістю при таких розрахунках перекидання реальних сум; «звичка», сформований стереотип використання платіжних доручень як єдиного засобу платежу; акредитивна форма розрахунків досить дорога, а контрагенти не бажають нести додаткових витрат; необізнаність суб'єктів господарювання щодо переваг цієї форми розрахунків та механізму проведення операції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» від 19.02.1993г. №15-93// Електронний ресурс. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
2. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті за експортно-імпортними операціями на умовах відстрочки платежів чи поставок : Інструкція НБУ від 14.06.94 року №85 // Галицькі контракти. – 1994. – №26.
3. Костюк А., П'ятак С. Оформлюємо акредитив: про що слід знати // Баланс. – 2008. – №82 (807). – С.20-23
4. Левченко О.М. Міжнародні кредитні розрахунки: методи управління // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №1 (80). – С.31-36
5. Чернишова Г. Зовнішньоекономічна діяльність // Вісник податкової служби України. – 2009. – №25. – С.33-35

Бойко Н.М., магістрант

Науковий керівник Гнатенко О.А., к.е.н.

Національний університет харчових технологій, м. Київ

ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Операції з валютними цінностями та розрахунки в іноземній валюті посідають провідне місце у банківському бізнесі. На сучасному етапі розвитку вітчизняні банки не тільки обслуговують експортно-імпортні розрахунки суб'єктів підприємницької діяльності, а й виступають безпосередніми учасниками операцій на внутрішньому та міжнародних валютних ринках, забезпечуючи у такий спосіб зміцнення ринкових перетворень у всіх сферах економіки. Саме тому, дослідження впливу валютних операцій комерційного банку на розвиток валютного ринку України є надзвичайно актуальними питанням сьогодення.

Теоретичним, методологічним та методичним проблемам вивчення місця та ролі банків на валютному ринку, а також ефективності банківських операцій з іноземною валютою присвячені праці провідних учених в галузі економічної теорії, банківської справи, міжнародних економічних та валютно-кредитних відносин, аналізу банківської діяльності. Вітчизняними авторами цих досліджень є такі науковці: Я.В. Белінська, О.І. Береславська, С.Я. Боринець, Т.П. Вахненко, А.С. Гальчинський, Ф.О. Журавка, І.В. Іванець, З.О. Луцишин, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, Л.П. Петрашко, М.І. Савлук, та ін. Серед праць зарубіжних вчених можна виділити таких авторів як: Л. Бальцерович, А.І. Гінзбург, Ф. Джарко, А. Діксіт, Є.Ф. Жуков, Дж.М. Кейнс, А.Ю. Клімов, В.І. Колесніков, Л.Н. Красавіна, М.В. Кузнєцов, Р. МакКінон, та ін.

Виокремлення організації діяльності комерційних банків на валютному ринку України як напрямку дослідження обумовлено необхідністю розширення меж наукового пізнання та визначається потребами сучасної банківської практики. Виходячи з цього основними цілями даного дослідження є: визначення поняття валютних операцій комерційного банку, дослідження основ діяльності комерційних банків на валютних ринках та наведення функцій комерційних банків як головних інститутів валютного ринку України.

У вітчизняній та зарубіжній спеціальній науковій літературі відсутній однозначний підхід щодо трактування поняття «валютні операції». В економічній